

Book of the North

„Gæða, son boatta balvaigum, ja juokke ealbmme galgga su oaidnet, maidai si guðek læk su eadarettim.“

Nr. 1. 20ad jakkegørde. | Korsfjordast 15ad januar 1918. | Redaktor: Henr. Olsen.

Jesus læ buok.

Nuotta: Jesus det eneste.

Jesus læ aivefal,
Jesus mon savam gal,
gæn vaibmom occa ja gi dovdda mu.
Son læ dat havskemus,
son læ dat bassamus.
Væket don alo mu rakistet du.

Jesus dat namma læ,
Jesus dat davver læ
nuftgo dat stuoremus, eabbasemus.
Ješ don mu bæstam læk.
Varad don golgatek.
Vuoi, don dat rakis ja hærvvasemus!

Jesus ain rakista,
Jesus ain goalkota.
Suddolaš, luoite su vaibmosad sis'!
I son du hilgo dal,
Jos suddo dovda gal.
Jesus du doppe dal su fatmasis.

Jesus, don varjal mu,
Jesus, don doarjo mu,
go satan vigga mu soardatattet!
Jesus, don bagad mu,
Jesus, don ravve mu,
amam nuft ollo du sarjadattet!

Jesus mu ællem læ,
Jesus mu vuoittoige,
Jesus mu rafhe, mu illo, mu likk'.
Mon læm nuft oagjebas,
mon læm nuft audogas!
Jesus buok morraša gadnjalið sikk'.

Jesus dal særrada,
Jesus dal hærrada.
Gærde mon saddam su lakasažžan.
Vuoi, hærvvas dille dat,
Go suddo i læk šat!
Gitos, don Jesus, mu rakkasažžam!

Henr. Olsen.

Okta læ darbašlaš.

Masa jedditalak don ječad?
Du rakisvutti munji daihe mu
rakisvutti dudnji? Marta, mu
dakko du oudast galgga dakkat
du audogassan, i du dakko mu
oudast! Valde don vuost mu, de
valdam mon du! Divte vuost mu
fria armo dokkituvvut dudnji, de
divtam mon du rakisvuoda ja du
gitevašvuoda dokkituvvut aldse-
sam.

Maria læ valljim dam buorre
oase, mu ječam, ja dat i galga
sust valddujuvvut erit, i dal ige
goassege gudege gærde, i vela
dallege, go son i dovda ječas ra-
kisvuoda munji, mutto dušše ate-
stusa ja jalmem; dastgo mu rakis-
vuotta bista agalažat.

Manditi aivvarušak don balv-
valam diti su? Vuoi, vigga don
vuost navdašet su, de balvvalak
don su vuometesvuoda taga! Man-
diti læk don nuft morašbalost atte
addet sudnji juoida? Rabas du
vaimod sudnji, de læk don nuft
addam sudnji dam maid son datto.

Maidnujuvvum lekus Jesus, min
Ibmel! Son eajeta migjidi, mi læ
dat aidno darbašlaš, ja son adda
maidai dam migjidi. Son læ ješ
dat aidno darbašlaš, ja son datto
atte mi vuostaivalddep su osko
siste — dat læ dat okta darbaš-
laš.

(Besser.)

Bibal mittedkattes.

Nuft uccan go don du goabmerin
satak goaivvot abe guorosen, nuft uc-
can satak don mittedet bibala du jir-
minad.

Dat lappum bardne.

(Loga Luk. 15).

Go bardne guði sida.

Dam lappum barnest læi rigges
ačče, gutte suiti stuora obmudaga,
stuora bældoid, stuora šibitælo ja ollo
balvvalegjid. Nuft legje dam nuora
barnest hui buorre bæivek valljogas-
vuoda siste ačče lutte. Son i diettam
ješge man buorre dille sust læi.

Muttom bæive de hoavrestišgoði
bardne guðdet sida ja vuolget olgus
mailbmai. Ællem sidabaikest šaddai
akked ja ovtavuogeld. Dat luovos ja
»fria« dille mailmest sevi su.

Ačče læi illa mielast luottet su
nuora barnes sida guðdet, mutto duot
nubbe vuorjati sagga ja oažoti vela
arbe juokket ja valddet oases mielde.

De šaddai hoappo bierggasid eok-
kit ja gærggat farga jottat.

Gaskotaga læ ačče vaibmo atesu-
sast ja rafhetesvuodast. Son orro oaid-
nemen, moft barnačein manna.

Nuorakuš læ jottemen. Buok læ
buorre. Son daidda alggobali addam
dittevassi mannavuodasidi, gost son
læi; mutto mađe æubo mailbme læk-
kasi ja ællem oroi šaddamen havsko-
debbo, dađe æumbo vajaldatti son ačče
ja sida.

Barne ællem olggoednamest.

Vimag læi dat nuora olmai laddim
daihe »seivvum« gaddai muttom amas
ædnami. Amas læ buok. Mutto dast
gæst læ ollo obmudak, oažžo maidai
ollo ustebid. Farga læi son gavdnam
særvveguimid geppismielalaš ustebi
siste, guðek ditte »jorggalet sust eal-
mid niekkai«.

Dam lappum barne ruoktotboatem.

Ællem dukkoraddam algi. Lavke lavke mañest jodi dat nuora olmai duššadume guvllui. Son njamai aldsešis suddo mirkkosape, man navdašæbme læi njalgēs, mutto šaddok bač-čagak. Su nuora vaibmo læi lakkeduvvum fuorain. Nuoskes ja skittardakkis ællem mieldesbuvti hæpada.

Nuft guorrani su obmudak, nuftgo maidai su ællemapek sodne dego gæse goikadak (Salm. 32, 4) — dat manai vuolasluoka suina bæivest bæivvai.

Værrab šaddai ain dille bardnai go nælggehætte hæjedišgođi dam ædnamest, gost son læi. Dal i læm æra radde go rabbat buorre olbmui lusa ja anotet juoida heggi. Muttoim dalobuoigge bijai su spidneælos gæččeat. Nieste i ligodattan gal rænggasis.

Nuorakuš fertti nælge časkadam diti gølletet ječas špinid biebmoin — muđoi læi son ferttit nælggot jamas.

Bardne boatta sidi.

Dak stuora doavvægak hærvvasvuoda ja friavuoda birra olgoædnamēst fierralegje buok dam sæmma olbma ouddi. Ællem i læm læikka.

»Son bođi ješaldsešis« — hætte ja suopates dille doalvoi su buoreb jurdagi ala.

»Mon aigom vuolgget sidi, — sidi ače lusa.« Dal gattagođi su čalmētes

jallavuodas — dal æska fuobmaši man buorre dille sust dadde læi ače lutte.

Gaskotaga sotte æppadatte ja baladægje jurddagak su sielost dast atte fuolaigo ače šat sust. Son læi dævdam ače vaimo ollo bakčasiuim, læi doagjam su dato gažžarvuodain ja eritskittardam buok su obmudaga.

Suddodovdastusain aigoi son gal lakkamet ače lusa, læt duttavaš bæivvebalkašægje sajin, jos vel i æra.

Mutto mi dāpatuvva? Juo, go ače aicai su gukken, oini man vaivaš ja alas bardne læi, de arkalmasti son njuorraset su bagjel, viegai su lusa, doppi su čæbet birra ja cummesti su.

Maggar imaštatte dæivadæbme! Bardne illa orro jakkemen čalmidasas. Alasvuoda hæpad ja gadujalak dolvuk su čibbi ala — suddo, suddo ja gattamuš!

Dat čadavaimolaš vuostaivaldden maid ače addi, dulkkujegje æmbo go sanek atte buok barne suddok, buok su værredagok legje eritsikkujuvvum ja vajaldatiuvvum sæmma hoddost. Stuora illo devdi ače vaimo. Ja illogossemallasak nanosmatte dam dævvaset.

Lappum bardne læi boattam sidi, ače divras davver læi gävnum. Dam-diti læi avvo nuft čelkkemættos.

Ače gavnai ouddan dam buaremus biktasa, garvoti su daina, govčai su alasvuoda, addi sudnji skuovaid julgidi ja soorbmasa surbmi nuftgo nana pantta dam ala atte son rakisti su — daina čiegnæles rakisvuodain, maina aivefal ače satta rakistet. —

Maggar havskes loappa dam Jesusa værddadusast! Mi æp aigo gal olos mærkæset æmbo dasa, ige sagje divte dam. Sattēfal Bassevuoiḡna ožuši almotet Ibmel agalaš rakisvuoda birra nigjidi vaivan, lappum suddolažaidi, guđek læp rikkom ja suddodam hæpadlažat su vuostai. Daddeke arkalmasta son njuorraset juokke lappum barne ja nieida diti.

Dat galgga goit ouddandollujuvvut atte Ibmel rakista juokke suddolaža bestujubmai su barnes Jesus Kristus siste.

Henr. Olsen.

»Olbmubardne i læk boattam diktem diti ječas balvvalet, mutto balvalam diti ja addet ječas hæga lonastusruttan æduagi oudast.«

Mark. 10, 45.

»Dastgo dat balkka, maid suddo adda, læ jabmem, mutto Ibmel arbmoaddaldak læ agalaš ællem Jesus Kristus min Hærramek siste.« Rom. 6, 23.

Rakis same ustebak!

Vuostaivalddet dam mu vaimolaš dærvatæme, maid mon dal aigom saddet čada min aidno, rakis, kristalaš samegiel blade „Nuorttanaste“ min æcalaš same vieljaidi ja oabaidi, gœid mon čada manga jage doaimatusa persovnalazat læm oappam dovddat ja rakistet.

Mon algam dal šaddat sikke boares ja čuorggad, ja farga satta dpatuvvat, atte Hærra viežža mu sidi erit vaive ja atestusa soattesajest rafhe ja vuoto sabbatvuoinadussi, mi læ vuorkas Ibmel albmuigi. Ebr. 4, 9.

Lokket damditi viššalet dai bibalid ja testamentaid, mon dam buokvægalaš Ibmel væke bokte læm olgusjuogadam dai moadde-lagaš olmuššlajai gaskast ja i ucemusat min rakis, smaves ja uccan berustuvvum sami gaskast.

Čužžop mi ovtast ja čoakest min boares oskofamolaš bibalgirje birra, soadadedin dam osko diti, mi gærde bagjelalmostuvvu dai basidi.

Mi oaidnep dal dadebahabut dai suorgadlaš šaddoid sikke dam tuiskalaš albmuiga ja ærai gaskast, gudek æi berust lokkat, oskot ja ællet bibala sane mielde, maid Luther jorggali hebrealaš ja grækalaš gielast. Dat læi su stuoremus barggo; dastgo i mikkege mitteduvvu duina go atte oažžot Ibmel sane ædnegilli.

Damditi læp mi barggam ja barggap ain, atte di, mu vajaldattekættes, rakis samek, ožuseidek Ibmel sane buttaset ja čielggaset ječadek ædnegilli. Ibmel sadne sistestalla migjidi min oktasaš bestujume, min oktasaš osko bokte Jesus Kristus, Ibmel barne, ala. I læk bestujubme gudege æra persovnast daihe namast. Ap. dag. 4, 12.

Mon muitam din juokke bæive rokkus siste — dakket dige dam sëmma!

Buorre oddajage savam mon digjidi buokaidi Jesus nammi I Kor.

16, 22. Hærra boatta farga. Alm. 22, 12.

Din oskaldas viellja

A. Wangberg,
Troandemest.

Mailme-soatte.

700,000 olbma

galggek Dak ovtastattuvvum statak skappot jakkasažat oarjefronta soattesagjai. Stuora læ lobek.

Tuiskalažai

stuora falletæbme oarjefrontast vurdduvvu juokke bæive. Englanda ja Frankrika læba sagga balost dast, dastgo tuiskalažak læ fievredam ollo soaldatid nuorttafrontast oarjerfronti.

Dak alliertak daiddek ferttet uccedet rafhedatotemid? Dat vægja værrab šaddat sigjidi mañnel go atte buorranet — vuittodoaivvugiuim.

Wilson ja Lloyd Georg

læba fast doallam stuora soattesarnid. Soai læba ouddandoallam — nuftgo dat erinoamaš — atte rafhe i galga dakkut ouddalgo dat tuiskalaš militærfabmo læ ožžom doagjem — i dam tuiska albmuiga gal — ja buok dak vuollaideddujuvvum našonak ožžuk sin vuoggadvuodaid olles balkašemin.

Tuisklanda su bælestes i mieda dai alliertaid gaibbadussi.

144,544 fangaid ja 781 kanonaid

læ engelasolbmak valddam jagest 1917 oktibuok buok soattesajin.

Rockefeller,

dat bæggalmas amerikanalaš milliardær, læ dam ragjai skenkim 130 miljon dollar Amerika soatterakadusaiddi.

Na gal han dam olbma burssagal gierdda goistet olgus!

Mæravuolašsoatte.

Okta engalas duššadægjevanas læ vuogjoduvvum Gaska-æbest. 10 olbma hævvanege.

Ovta danskalaš dampa „Ajex“ vuogjodæme bokte læ 11 olbma duššam.

334 olbma ja 212 dampa

læ Danmarko massam dam ragjai mærravuolesoade ja minai bokte.

Dam vides mailmest.

Rašonerim

daihe osi mielde juogadæbme læ dal olles famost maidai min ædnamestge. Dast oddajagemolsomest dolluvvui lokko sikke rika albmuiga ja dai darbašlažamuš borramušgalvoi bagjel.

Juokke dalostægje berri dittoiaddet stata provianterimi ollogat son suiti gudege sortast, nuftgo jærsein, rivnin, potetosin, gæfin, sokkarin j. a. æ.

Dasto læ koartak daihe sæddalak olgusjukkuvvum juokke dallodoallami dai rašonerijuvvum galvoi harrai ja ollogo guttege galgga avverdet gudege borramušsortast.

Rašonerim læ ordnijuuvum nuft vanburskaset atte buokak galggek oažžot dassedet. Dak gæina legje darbašak gukkebuidi go 12 vakkoi, galggek maidai divodet dam bæivalaš ano koartai mielde ja sæstet mañnelidi dam mi bacca bagjel.

Suomaædnam læ fria.

Suomaædnam læ dal ollaset ožžom dam gukkaibašuvvum ješfriavuoda. Dak stuora našonak nuftgo Englanda, Frankrika, Amerika, Tuisklanda ja maidai Ruošaæduange læk dovdotam miedetemin atte Suomaædnam galgga læt ješræddijægje stata.

Norga ja Ruotarika læba dakkam dam sëmma, mañnelgo dak suobme-laš saddagolbmak legje oappaladdam gonagas Gustaf ja gonagas Haakon ja ouddandoallam sodnoidi Suomaædnam vuoggadvuodaid.

Ædnandoargastus

læ hærdam Guatemalast, Mada-Amerikast ja billedam dam ædnam oaivve-gavpuga, gost legje 80,000 asse.

Gaskal 1000—1500 olbmu sorbmijuuvum ja arvo mielde 125,000 viessosuoje taga.

Salledak Ruotariki.

Englanda aiggo suovvat atte min ædnam olgusfievræda 500,000 farppæl salledid Ruotariki, gost læ maidai hui vadne ælatusgalvvo.

Olbmumanna, fuobma dam!

Olbmumanna matta ječas rakadet vaiko man habmasažžan — matta garvotet ječas mangalagaš siskaldas garvoignim, maiguim son su lagamužaides čalmid jorggalet niekkai. Nuft son vagjola muttom aige betolašvuodain, guoktelašvuodain ja vuoiggadmättošvuodain — ja nuft dat orro buok aive burist mannamen, dassago dak buok aldseis jorrek. Dalle æska su čalmek rappasek. Makso boatta dam lakai: Ustebak mannek ja guddek sin væralaš guomesek, suppijek unokas sanid sudnji, gazzuk, čolluk buok čale ouddi ja dubmijek su buok baččagemus duomoin. Dasa bacca son oamedovdo duomein, hæpanemin, bagjelgeččujuvvum buokain ja væketaga. Gosa son jorget, de gulla dušše bačča sanid ja oaidna unokas čalmid juokke guovlost. Olbmumanna, fuobma dam!

Guoratala dal don, gutte betolašvuoda garvoiguim vagjolak du guimidad gaskast! Don læk aido daggaraš: du jurddagin buolla dušše betolašvuoda dolla. Go don gavnak dam olbmu gutte i læk du vaimo usteb, de don šuokak dam oudast, mogjak væralaš mojid, dakkaluddak ječad usteben ja muittalak vela sudnji man ollo don su ala jurdašak ja moft don rakistak su, fuoikok ječad vajaldattuvuvvum ja gillajegjen oskaldasmærtom ustebi gæčeld, ja čalmid don vela čarvodak. Ja don varnotak guoimad dai saniguim: don ik læk rivtes usteb go ik oskeld munji maidege. Manditi don nuft dagak? Juo, danen vai oazok guoimad njuorranet ja su vaimo sojaldattet ječad guvllui.

Dasa manna arket buok du gævatus su vuostai — ige son fuobma atte su čalmi oudast læ værre usteb.

Nuft son oskelda buok ječas vaimo čiegosvuodaid dudnji, buok mailme čiegos aši birra ja æra ustebides birra. Dalle læk don vuoto alde, ja loppe-dak njalmin oskaldasvuoda; mutto don manak dallanaga ja gilvak æraidi buok, dušše guoimad nama billedam diti. Olbmumanna, fuobma du mirkolasvuodad dast!

Ja don gutte guoktelašvuodain vagjolak guimidad gaskast, don læk okta gærmaš ædnam alde. Du bagjelgeččujuvvum guoimad čalmi oudast asatak don ječad fina, fina persovnan, guosotak su sikke ramašlažat ja vuoinalažat, lakkudak ja buristaddak vaiko man lakai ja dajak sudnji: Don læk okta daina gæn mon muitam.

Manditi gævatak don nuft? Juo, dalle læk don juoga ruskistaddamen aldseis du guoimestad — davver daihe sagaid. Mutto ješ don læk ruovsagad vagjeg nuft gukka go duot læ

du čalmi oudast. Ja go duot læ sælge jorggalam, de don boagostak ja bilkedak su ja dajak ječad ustebidasad: »Vaivan go læige doavkke; su oazžo jorggalet moft ješ datto. Dal dat gadda mon anam su manenge.« Gæča, maggar gærmaš don læk, olbmumanna, ædnain alde!

Ja don vuoiggadmættom siello, gi olgoldasat guoddak vuoiggadlaš hame, dudnji maidai aigom muittalet maggar don læk. Jurdaš dam ala! Don læk alo mielastad vigetiebme, ik læk goassege bættam guoimad, ik guoktelastam, ik šladdardam, ik sælgebælde hallam. Ja go fuobmašak atte du betolašvuotta, du šladdarak, du sælgebælde sardnomak ja dagok albmuš boattegottek, de smietagoađak alesesad gæinoid ja planaid, ja vuolgak ječad čabasmattet, šuokak ganjal čalmiguim go don fertjik gillat værredago giellasi diti, dajak go dadde višsek du diti daggariid sardnot, skiddek buok nuft ænemus go gærgak, manak du ustebad lusa ja dajak: Moft satam mon du diti nuft gævattet, gutte læk mu usteb? Vaiko gukken erit læ du usteb vaimostad. Don halak juo nuft lædđaset go satak ja nuft jorgidattak du skipparad. Mangasi dieđak ječad vigalažžan, mutto ik dovda.

Dust læ oamedovdo jiedna jaskodan ja galbmom. Du mielast orrok dušše ærak du vuostai bahaid barggamen, gulak ječad diti vaiko maid, ja vela okto vagjoledinge gulak aimost ječad birra baha muittalusaid, ja nuft fuoikkogoađak. Ješ don ænemusak šeddak gillat vuoiggadmættomvuodad diti — aldseisad don læk aibas baha. Jos don okti gavnatalak danen manen don læk fuobmašuvvum, de bæsak æska rivtes lakai fuoikkot ja gillat.

Ama dat lifči buoreb atte dovdastet dam maid guđege vuostai læ dakkam ja rikkom, adnot andagassi ja dattot soavattet, Dalle læ rafhe du siste alo.

Guoratallop dal mi ječaidæmek ja jerrop aldamek: Æigo læk mist olbmu manain ješgæstege uccanaš daggaraš manok? Barggop divvot davidæmek ouddalgo manned šadda! Jos mi jurdašifčimek moft mi dai namatuvvum hami vuolde læp bævægattam ja morastattam min guimidæmek, o, man stuora vaivve ja vaibmobaččas gæččaši min bagjeli!

Dak harves gæfhes sanek læ bjasboktjuuvvum guorataladedin ječam gæinoid, jurddagid ja dagoid. Ollo læm ješ gillam æraid betolašvuoda ja guoktelašvuoda diti mu vuostai ja ollo læm dæivvam sin, guddek læ šaddam dego guovte aino gaski værre ustebi diti. Akked læ oaidnet ja gullat sin, go si aive baloin ja doargestemin haladek æraiguim. Si læk ožžom daggargar have, mi alo rappasa, go olloid gaski bottek.

Dawditi, olbmumanna, fuobma dam!

Rokkadallop Ibmeli, vai son varjelifči min nuft surggadet mænnodæmest, ja vai son addaši migjidi rakisvuoda, mi væket min alelassi burist jurdašet.

Dæno mærragaddest 4—1—1918.

—h—

*

Bajabældečuožžo bitta i læk čallunovtage persovnalas gudne ala. Dat læ cuiggitussan ja ješsuoggardæbmen ješgæsage, atte dat duottavuotta cieggasni miela dovddoi: min aldamek siste i asa mikkege burid, nuftgo Čala duodašta dævvaset. Ja dam orro læme bitta čalle ibmerdæmen.

Red.

Mi muitotep

dai gudnijattuvuvvum ustebid atte čallet oanekaš, vuogas bittaid bladdai. Erinoamačet savvap mi oazžot gullat, moft dak oskolaš vieljak ja oabak ellek Ibmelin ja vielljarakisvuoda siste oskoguimiguim. Uccanaš guđege sajest.

Allæt čale gukkes bittaid. Bladde i šiettad ollo. Gukkes sisasaddijuvvum bittak saddek jogo hælbbat daihe æi sisavalddujuvvut.

Čallet oanekaš, buorre, bajasrakadatte bittaid, ja dak sattek biđgit iloj ja buristsivdnadusa!

Darolaš universalbalsam.

Buoremus dalkas læsme, lattobakčasi, časkataga, norddadæme, bonjatangai, čielggebakčasa, vuoisataga, čuggotaga ja nuorvodayda vuostai, bakčasi vuostai giedain ja julgin, ja dai moaddelagaš radde- ja čoavjebakčasidi, nuftgo maidai oaiivebakčasi, badneverkki j. n. v.

Maksa 2 kruvna ja 50 evre 250 grama boattal (flasko).

Makso galgga alo dinggom mielde čuovvot, ja go š boattal ostuvuvvujek, de saddijuvvujek dak fragtafria.

**Narvik tek. kem. fabrik,
Narvik.**

Muite^o bladekontingenta!

Prenttejuuvvum »Nuorttanaste« prentimrakkanusast, Korfjord'ast.